

VILNIAUS KOMERCINIO ARBITRAŽO TEISMO ARBITRAŽO PROCEDŪROS REGLAMENTAS

Galioja nuo 2023 m. sausio 1 d.

SĄVOKOS

Arbitražas (arba komercinis arbitražas) – komercinio ginčo sprendimo būdas, kai fiziniai ar juridiniai asmenys, remdamiesi savo susitarimu, tarpusavio ginčui spręsti kreipiasi ar įsipareigoja kreiptis ne į valstybės teismą, o į savo susitarimu pasirinktą arba įstatymo nustatyta tvarka paskirtą arbitražą (arbitrus), kuris (kurie) priima arbitražo teismo sprendimą, privalomą šalims.

Reglamentas – šis Vilniaus komercinio arbitražo teismo valdybos patvirtintas arbitražo procedūros reglamentas.

Arbitražo teismas – nustatyta tvarka paskirtas arbitras ar arbitrų kolegija, sprendžianti arbitražo bylą.

Arbitražo vieta – arbitražiniame susitarime nurodyta arba arbitražo teismo nustatyta arbitražo vieta. Jeigu šalys nėra susitarusios dėl arbitražo vietos arba šalių susitarimas dėl arbitražo vietos nėra aiškus ir kol arbitražo vieta nenustatyta arbitražo teismo, arbitražo vieta laikoma Vilniaus komercinio arbitražo teismo buveinė. Arbitražo vieta gali nesutapti su arbitražinio nagrinėjimo vieta.

ARBIS – Vilniaus komercinio arbitražo teismo informacinė sistema (www.arbis.lt), skirta arbitražo procedūros administravimui elektroniniu būdu.

Vilniaus komercinio arbitražo teismas (VKAT) – nuolatinė arbitražo institucija, pagal šalių susitarimą organizuojanti ir administruojanti ginčo sprendimą.

VKAT pirmininkas – fizinis asmuo, Vilniaus komercinio arbitražo teismo statuto nustatyta tvarka paskirtas organizuoti ir administruoti arbitražo procesus, Vilniaus komercinio arbitražo teismo veiklą bei atlikti kitas įstatymų ar šio Reglamento jam priskirtas funkcijas.

Sekreteriatas – Vilniaus komercinio arbitražo teismo sekretoriatas.

Arbitražo rinkliavos – tai rinkliavos, skirtos atlyginti už arbitrų ir Vilniaus komercinio arbitražo teismo suteiktas paslaugas bei kompensuoti su šių paslaugų teikimu susijusias išlaidas. Arbitražo rinkliavos apima registravimo rinkliavą, arbitravimo rinkliavą ir kompensavimo rinkliavą.

Registravimo rinkliava – tai rinkliava, mokama įteikiant ieškinį Vilniaus komercinio arbitražo teismui (Sekreteriatui) ir skirta padengti pradines išlaidas, susidarančias rengiant bylą nagrinėti arbitražu.

Arbitravimo rinkliava – tai rinkliava, mokama už kiekvieną nagrinėti įteiktą ieškinį (pranešimą apie arbitražą) ir skirta arbitrų honoraro išmokoms, išlaikyti Sekretariatą ir padengti kitas bendras nuolatinės arbitražo institucijos veiklos išlaidas.

Kompensavimo rinkliava – tai rinkliava, skirta kompensuoti arbitrų, liudytojų, ekspertų, vertėjų komandiruočių (kelionės, nakvynės ir kitas) išlaidas, susidariusias dėl jų dalyvavimo ginčus nagrinėjant arbitraže, ir apmokėti už ekspertų bei vertėjų paslaugas, patalpų ir įrangos posėdžiams nuomą bei šaliai suteiktas kitas paslaugas.

Ieškovas – šio Reglamento prasme suprantamas kaip vienas ar daugiau ieškovų.

Atsakovas – šio Reglamento prasme suprantamas kaip vienas ar daugiau atsakovų.

Finansuotojas – arbitražo bylos šalimi nesantis asmuo, teikiantis finansavimą arbitražo bylos šaliai arbitražo išlaidoms padengti ir turintis suinteresuotumą bylos baigtimi.

Trečiasis asmuo – šio reglamento prasme suprantamas kaip vienas ar daugiau trečiųjų asmenų.

Šalis arba **šalys** – ieškovas, atsakovas ar trečioji šalis.

Ieškinys arba **ieškiniai** – bet koks bet kurios šalies ieškinys bet kuriai kitai šaliai.

Arbitražo teismo sprendimas – dalinis, galutinis ar papildomas arbitražo teismo sprendimas.

BDAR – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB).

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Reglamento teisinė prigimtis ir taikymo sritis

1. Šis Reglamentas parengtas ir patvirtintas nuolatinės arbitražo institucijos Vilniaus komercinio arbitražo teismas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymu.
2. Šis Reglamentas taikomas nagrinėjant komercinius ginčus, neatsižvelgiant į tai, ar arbitražas tarptautinis, ar nacionalinis, jeigu ginčo šalys raštu susitarė, kad jų ginčas bus perduotas nagrinėti Vilniaus komercinio arbitražo teismui arba nagrinėjamas arbitraže pagal šį Reglamentą.
3. Jeigu šalys susitaria, kad bus taikomas Reglamentas, laikoma, kad ginčas bus administruojamas Vilniaus komercinio arbitražo teismo.
4. Šis Reglamentas laikomas arbitražinio susitarimo dalimi ir taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja imperatyvioms įstatymų, reguliuojančių arbitražo procedūrą, normoms.
5. Arbitražo procedūros klausimus, kurių nereguliuoja arbitražo procedūrai taikoma teisė, šis Reglamentas ar šalių susitarimas, sprendžia ginčą nagrinėjantis Arbitražo teismas arba VKAT pirmininkas, kai Arbitražo teismas dar nesudarytas.
6. Oficialios Vilniaus komercinio arbitražo teismo kalbos yra lietuvių, anglų ir rusų kalbos. Dokumentai Vilniaus komercinio arbitražo teismui (Sekretariatui) turi būti pateikiami viena iš šių kalbų.

2 straipsnis. Ginčai, nagrinėtini arbitražu

Vilniaus komercinio arbitražo teismas priima nagrinėti ir spręsti arbitražu ginčus, kylančius iš sutartinių ar nesutartinių teisinių santykių, išskyrus ginčus, kurie negali būti sprendžiami arbitražu.

3 straipsnis. Šalių teisė apriboti Reglamento taikymą

1. Ginčo šalys rašytiniu susitarimu gali numatyti, kad kai kurios šio Reglamento normos nagrinėjant jų ginčą nebus taikomos, išskyrus nuostatas dėl arbitražo rinkliavų. Tokiu atveju Arbitražo teismas nagrinėja ginčą pagal šalių susitarimu nustatytą arbitražo procedūrą arba Reglamente nustatytą procedūrą, išskyrus šalių sutartus pakeitimus.

2. Šalys gali susitarti dėl:

- 1) arbitrų skaičiaus;
- 2) arbitro (-ų) paskyrimo tvarkos;
- 3) arbitro (-ų) nušalinimo tvarkos;
- 4) arbitražo vietas;
- 5) arbitražo kalbos;
- 6) žodinio arba dokumentinio (rašytinio) bylos nagrinėjimo;
- 7) ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį pateikimo terminų;
- 8) kitų klausimų, dėl kurių arbitražo procedūrai taikoma teisė šalims nedraudžia susitarti.

3. Šalių susitarimas sutrumpinti Reglamente nustatytus terminus, sudarytas po Arbitražo teismo paskyrimo, tampa galiojančiu tik gavus Arbitražo teismo pritarimą.

4. VKAT pirmininkas savo iniciatyva gali pratęsti bet kuri terminą, kuris buvo šalių pakeistas vadovaujantis šio straipsnio 1, 2 ar 3 dalimi, kai reikia užtikrinti Vilniaus komercinio arbitražo teismo ir/ar Arbitražo teismo pareigų vykdymą pagal šį Reglamentą.

3¹ straipsnis. Ginčų administravimo sistema

1. Visi ginčai, kurių nagrinėjimas patenka į šio Reglamento taikymo sritį, yra administruojami ir nagrinėjami arbitražo teismo informacinėje sistemoje (ARBIS).

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos, kai ieškinys (pranešimas apie arbitražą) VKAT yra pateikiamas ne per informacinę sistemą ARBIS bei sumokama 30 procentų didesnė arbitravimo rinkliava.

3. ARBIS naudojimo taisyklės tvirtina VKAT pirmininkas.

4 straipsnis. Procesinių dokumentų siuntimas, įteikimas ir terminų skaičiavimas

1. Jeigu šalys susitaria dėl šio Reglamento taikymo, laikoma, kad tuo pačiu jos susitaria, jog visi procesiniai dokumentai joms bus įteikiami naudojant ARBIS sistemą, išskyrus šio Reglamento 3¹ straipsnio 2 dalyje numatytą atvejį. Procesiniai dokumentai laikomi įteiktais šaliai kitą dieną nuo jų pateikimo per ARBIS.

2. VKAT pranešimas apie gautą ieškinį (pranešimą apie arbitražą) atsakovui yra siunčiamas asmeniškai šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka. Pranešime nurodomas ieškovas ir ieškinio (pranešimo apie arbitražą) dalykas bei pasiūloma atsakovui per 5 dienas nuo pranešimo gavimo prisijungti prie ARBIS sistemos arba pateikti VKAT motyvuotą prašymą dėl ARBIS sistemos netaikymo. Šį prašymą VKAT pirmininkas išsprendžia per 5 dienas.

3. Jeigu byloje netaikoma ARBIS sistema, visi šalies procesiniai dokumentai ir kiti rašytiniai pareiškimai ar pranešimai kartu su visais priedais pateikiami su tiek egzempliorių, kad po vieną tektų kiekvienai šaliai, kiekvienam arbitrai ir Sekretariatui (originalai ir jų elektroninės kopijos). Perdavus bylą

Arbitražo teismui, kiekviena šalis visus dokumentus ar kitą informaciją siunčia tiesiogiai Arbitražo teismui ir kitai šaliai su kopija Sekretariatui, neatsižvelgiant į tai, kokiū būdu bus nagrinėjama byla.

4. Jeigu byloje netaikoma ARBIS sistema, visi Arbitražo teismo pranešimai ir nutartys šalims siunčiami su kopija Sekretariatui.

5. Jeigu byloje netaikoma ARBIS sistema, visi Sekretoriato ir Arbitražo teismo rašytiniai pranešimai siunčiami paskutiniu žinomu šalies ar jos atstovo adresu, nurodytu pačios šalies arba kitos šalies. Tokie pranešimai gali būti pristatyti asmeniškai, registruotu paštu, kurjeriu, elektroniniu paštu, kitais elektroninių ryšių galiniais įrenginiais arba bet kuria kita priemone, liudijančia siuntėjo pranešimo išsiuntimą.

6. Laikoma, kad rašytinis pranešimas yra gautas tą dieną, kurią jis įteiktas arba pristatytas šaliai ar jos atstovui arba įprastai laikomas įteiktas, kai išsiųstas pagal šio straipsnio 5 dalį.

7. Skaičiuojant terminus pagal šį Reglamentą, terminas laikomas prasidėjusiu kitą dieną nuo procesinio dokumento ar pranešimo gavimo dienos, sutinkamai su šio straipsnio 6 dalimi. Jeigu paskutinė termino diena adresato vietoje yra oficiali šventės ar ne darbo diena, termino pabaigos diena laikoma artimiausia po jos einanti darbo diena. Oficialios švenčių ir ne darbo dienos įskaitomos į terminą.

5 straipsnis. Atstovavimas

1. Šalys gali vesti bylą pačios arba per atstovus.

2. Šalis paskyrusi savo atstovą privalo raštu pranešti Vilniaus komercinio arbitražo teismui ir Arbitražo teismui atstovo pavadinimą, pavardę, vardą, adresą, telefoną ir elektroninio pašto adresą.

3. Atstovas privalo įrodyti Arbitražo teismui ir Sekretariatui savo įgaliojimus.

5¹ straipsnis. Arbitražo proceso finansavimo atskleidimas

1. Šalis privalo nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 7 (septynias) dienas nuo sutarties su Finansuotoju (-ais) sudarymo, informuoti Sekretariatą, Arbitražo teismą ir bylos šalis apie tokios sutarties egzistavimo faktą ir Finansuotoją (-us).

2. Šaliai atskleidus informaciją pagal šio straipsnio 1 dalį iki Arbitražo teismo sudarymo, Sekretoriatas praneša apie tai skiriamiesiems ar jau paskirtiems arbitrams arbitrų pareigų, numatytų šio Reglamento 18 straipsnio 2 dalyje, įgyvendinimo tikslais. Sekretoriatas gali pareikalauti papildomos informacijos iš šalies.

3. Šaliai atskleidus informaciją pagal šio straipsnio 1 dalį po Arbitražo teismo sudarymo, kiekvienas arbitras turi per 15 (penkiolika) dienų nuo tokio atskleidimo raštu pranešti apie visas aplinkybes, galinčias kelti pagrįstų abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo. Arbitražo teismas arba Sekretoriatas gali pareikalauti papildomos informacijos iš šalies.

6 straipsnis. Arbitražo proceso principai

Arbitražo teismas, VKAT pirmininkas ir Sekretoriatas jų kompetencijai priskirtus klausimus nagrinėja ir sprendžia vadovaudamiesi šalių autonomijos, procesinio lygiateisiškumo, rungimosi, dispozityvumo, arbitražo proceso konfidencialumo, ekonomiškumo, kooperacijos ir operatyvumo principais.

7 straipsnis. Arbitražo rinkliavos

1. Pateikdamas ieškinį (pranešimą apie arbitražą) ieškovas arba priešieškinį atsakovas privalo sumokėti nustatyto dydžio registravimo rinkliavą. Kol registravimo rinkliava nesumokėta, byla nagrinėti arbitražu nerengiama. Registravimo rinkliava negražinama.
2. Už kiekvieną Vilniaus komercinio arbitražo teismui pateiktą ieškinį (pranešimą apie arbitražą) ieškovas arba už priešieškinį atsakovas privalo iš anksto (avansu) sumokėti arbitravimo rinkliavą. Kol arbitravimo rinkliava nesumokėta, byla neperduodama Arbitražo teismui ir iš esmės nagrinėti nepradedama.
3. Registravimo ir arbitravimo rinkliavų tarifus, jų ir kompensavimo rinkliavos mokėjimo tvarką bei paskirstymą, taip pat kitų arbitražo išlaidų atlyginimo tvarką tvirtina Vilniaus komercinio arbitražo teismo valdyba.
4. Sumokėtos arbitražo rinkliavos būtų laimėjusiai šaliai priteisiamos iš pralaimėjusios šalies, jeigu šalių susitarimas nenumato kitaip. Ieškinį patenkinus iš dalies, arbitražo rinkliavos paskirstomos šalims proporcingai patenkintų ir atmestų reikalavimų dydžiui. Jeigu šalims sudarius taikos sutartį jos nesusitaria dėl arbitražo rinkliavų paskirstymo, šios rinkliavos tarp šalių nėra paskirstomos. Arbitrai, atsižvelgdami į šalių (šalies) elgesį arbitražo procese bei kitas svarbias aplinkybes, gali nukrypti nuo šioje dalyje įtvirtintų arbitražo rinkliavų paskirstymo šalims taisyklių.
5. Vilniaus komercinio arbitražo teismo valdybos patvirtinti rinkliavų tarifai, rinkliavų mokėjimo ir paskirstymo tvarka (Priedas Nr.2 Arbitražo rinkliavos ir jų mokėjimo tvarka) yra neatskiriama šio Reglamento dalis.

8 straipsnis. Procesinių terminų pratęsimas

Atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, taip pat tarptautinio komercinio arbitražo atveju Arbitražo teismas arba VKAT pirmininkas, kai Arbitražo teismas dar nesuformuotas, gali pratęsti šiame Reglamente nustatytus terminus.

II SKYRIUS BYLOS IŠKĖLIMAS

9 straipsnis. Pranešimo apie arbitražą ir/arba ieškinio pateikimas

1. Suinteresuota šalis (ieškovas) inicijuoja arbitražo procesą pateikdama Vilniaus komercinio arbitražo teismui (Sekretoriatui) ieškinį arba pranešimą apie arbitražą ir sumokėdama registravimo rinkliavą.
2. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, arbitražinio nagrinėjimo procedūra laikoma pradėta tą dieną, kurią Sekretoriatas gavo ieškinį arba pranešimą apie arbitražą, atitinkančius šio straipsnio ir 4 straipsnio 3 dalies reikalavimus.
3. Ieškinyje turi būti nurodyta:
 - 1) tikslūs šalių pavadinimai ar vardai ir pavardės, kodai ir adresai, telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresai;
 - 2) ieškovo atstovo vardas, pavardė (pavadinimas), adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas;
 - 3) nuoroda į arbitražinį susitarimą;
 - 4) nuoroda į susitarimą, iš kurio ar dėl kurio kilo ginčas;
 - 5) ginčo esmė, ieškinio reikalavimą patvirtinantys faktai ir aplinkybės;

- 6) ginčo suma ir jos apskaičiavimo tvarka;
- 7) teisinis ginčijamų klausimų pagrindimas;
- 8) ieškinio reikalavimai, atskirai nurodant kiekvieno turtinio reikalavimo sumą bei kitų reikalavimų įvertinimą pinigine išraiška;
- 9) ieškovo pasiūlymai dėl arbitrų skaičiaus, jų skyrimo tvarkos, taip pat arbitras, kurį paskiria ieškovas ir jo kontaktiniai duomenys;
- 10) arbitražo vieta, kalba ir taikytina materialinė teisė, jeigu tai nėra aptarta arbitražiniame susitarime.

4. Pranešime apie arbitražą turi būti nurodoma šio straipsnio 3 dalies 1-4 ir 9-10 punktuose nurodyta informacija, preliminari ginčo suma, trumpas reikalavimų apibūdinimas bei esminiai juos pagrindžiantys argumentai.

5. Prie ieškinio arba pranešimo apie arbitražą turi būti pridėtas arbitražinis susitarimas ir sutartis, reguliuojanti šalių santykius, dėl kurių kilo ginčas, arba jų patvirtintos kopijos bei įrodymai, patvirtinantys registravimo rinkliavos sumokėjimą.

6. Ieškovas gali pridėti prie ieškinio arba pranešimo apie arbitražą visus, jo manymu, reikalingus dokumentus ir nurodyti dokumentus ar kitus įrodymus, kuriuos jis pateiks vėliau.

7. Ieškinys, pranešimas apie arbitražą ir prie jo pridedami dokumentai, taip pat visi kiti reikalingi dokumentai, turi būti pateikiami Sekretoriatui ta kalba, kurią susitarta naudoti arbitražo proceso metu. Šalims susitarus arbitražo procese naudoti ne Vilniaus komercinio arbitražo teismo oficialią kalbą, šalys privalo pateikti dokumentų vertimą į vieną iš oficialių Vilniaus komercinio arbitražo teismo kalbų.

8. Pateikiama tiek dokumentų kopijų, kad po vieną tektų kitai ginčo šaliai, Vilniaus komercinio arbitražo teismui ir kiekvienam arbitrai, išskyrus atvejus, jei dokumentų įteikimas vykdomas naudojant informacinę sistemą ARBIS, o tais atvejais, kai ji neveikia – elektroninėmis ryšio priemonėmis. VKAT Sekretoriatas gali ieškovo pareikalauti pateikti vieną ar daugiau dokumentų komplektą, kai dokumentai atsakovui turi būti siunčiami paštu ar kurjeriu.

10 straipsnis. Ieškinio elementų ir reikalavimų dydžio pakeitimas

1. Jeigu šalys nėra susitarusios kitaip arba arbitražo teismas nėra nustatęs atskiro termino, ieškovas turi teisę ne vėliau kaip 15 dienų iki pagrindinio posėdžio pradžios pakeisti ieškinio dalyką arba pagrindą, taip pat sumažinti ar padidinti ieškinio reikalavimus.

2. Atsakovas arbitražo teismo nustatytais terminais ir leidimu turi teisę pakeisti savo atsiliepime išdėstytus prieštaravimus arba priešieškinio reikalavimus.

3. Padidėjus ieškinio ar priešieškinio reikalavimams, VKAT pirmininkas nurodo šaliai ar šalims sumokėti papildomas pinigų sumas.

4. Išimtiniais atvejais Arbitražo teismo leidimu šio straipsnio pirmojoje ir antrojoje dalyse nurodyti veiksmai šalių gali būti atliekami ir vėliau nei pagrindinio posėdžio pradžia, jei tai iš esmės neužvilkins bylos nagrinėjimo.

11 straipsnis. Vilniaus komercinio arbitražo teismo pirmininko veiksmai

1. Vilniaus komercinio arbitražo teismui (Sekretoriatui) gavus pranešimą apie arbitražą arba ieškinį (priešieškinį), atitinkantį šio reglamento 9 straipsnio reikalavimus, ir dokumentą, įrodantį registravimo rinkliavos sumokėjimą, VKAT pirmininkas priima nutartį ir išsiunčia kitai šaliai pranešimą dėl ginčo perdavimo arbitražui kartu su pranešimu apie arbitražą arba ieškiniumi (priešieškiniumi). Ieškovui pateikus

pranešimą apie arbitražą ar ieškinį per ARBIS, kitai šaliai siunčiamas VKAT pranešimas atitinkantis 4 straipsnio 2 dalies nuostatas.

2. Jeigu pranešimas apie arbitražą ar ieškinys (priešieškinis) neatitinka 9 straipsnio reikalavimų ir/ar nesumokėta registravimo rinkliava, VKAT pirmininkas neduoda pranešimui apie arbitražą ar ieškiniui (priešieškiniui) eigos ir paskiria protingą terminą pašalinti trūkumus. Per nustatytą terminą nepašalinus trūkumų pranešimas apie arbitražą ar ieškinys (priešieškinis) laikomas nepaduotu.

12 straipsnis. Tretieji asmenys

1. Asmuo, turintis savarankišką reikalavimą vienai iš šalių, susijusį su nagrinėjama byla, turi teisę prašyti Arbitražo teismą leisti jam įstoti į bylą trečiuoju asmeniu, jeigu jį saisto arbitražinis susitarimas. Tretieji asmuo įstoja į bylą tokia pat tvarka, kokia yra nustatyta ieškovui.

2. Šalis turi teisę savo pusėje įtraukti dalyvauti procese trečiuoju asmeniu nepareiškiančiu savarankišką reikalavimų asmenį, jeigu jį saisto arbitražinis susitarimas.

13 straipsnis. Arbitražo rinkliavų apskaičiavimas ir mokėjimo tvarka

1. VKAT pirmininkas remdamasis šalies pareikštų reikalavimų suma, galiojančiais arbitražo rinkliavų tarifais, patvirtintais Vilniaus komercinio arbitražo teismo valdybos (Priedas Nr.2), ir atsižvelgdamas į numatomas išlaidas, susijusias su bylos nagrinėjimu, nustato ir nurodo reikalavimus pareiškusiai šaliai (arba šalims, jei jos susitarė dėl arbitražo rinkliavų mokėjimo tvarkos) sumokėti arbitravimo rinkliavą avansu per 30 dienų. Nurodyta pinigų suma yra sumokėta tada, kai bankas ją užskaito Vilniaus komercinio arbitražo teismo sąskaitoje.

2. Bet kuriuo arbitražinio nagrinėjimo metu VKAT pirmininkas, atsižvelgdamas į padidėjusias arbitražo išlaidas ar padidėjusią pareikštų reikalavimų sumą ar ginčo sudėtingumą gali perskaičiuoti arbitravimo rinkliavos dydį ir nurodyti šaliai (arba šalims, jei jos susitarė dėl arbitražo rinkliavų mokėjimo tvarkos) per VKAT pirmininko nustatytą terminą sumokėti papildomas sumas. Sumažėjus pareikštų reikalavimų sumai arbitravimo rinkliava gali būti perskaičiuojama ir dalis jos grąžinama ne vėliau nei suformuojamas Arbitražo teismas.

3. Bet kuriuo arbitražinio nagrinėjimo metu Sekretoriatas atsižvelgdamas į numatomas išlaidas gali nustatyti ir nurodyti šaliai ar šalims per nustatytą terminą avansu sumokėti kompensavimo rinkliavą. Jeigu Vilniaus komercinio arbitražo teismo išlaidos, skirtos padengti arbitrų, liudytojų, ekspertų, vertėjų išlaidas susidariusias dėl jų dalyvavimo nagrinėjant bylą arbitraže, patalpų ir įrangos posėdžiams nuomą bei šaliai suteiktas kitas paslaugas, taip pat skirtos apmokėti ekspertų ir vertėjų paslaugas, nesiekia šalies ar šalių avansu sumokėto kompensavimo rinkliavos dydžio, skirtumas grąžinamas sumokėjusiai šaliai ar šalims per 30 dienų nuo Arbitražo teismo sprendimo priėmimo dienos. Skirtumas mažesnis ar prilygstantis banko pavedimo mokesčio dydžiui negrąžinamas.

4. Jeigu atsakovas pateikia priešieškinį, kartu turi būti sumokėta registravimo rinkliava.

5. Jeigu vadovaujantis šio straipsnio reikalavimais ginčo šalims yra nustatomos skirtingos mokėtinos sumos, joms paliekama teisė susitarti dėl tokių sumų mokėjimo lygiomis dalimis.

6. Jeigu šalys buvo susitarusios dėl arbitražo rinkliavų mokėjimo tvarkos, bet kažkuri šalis nesilaiko šios tvarkos ir nesumoka jai tenkančios dalies, jos dalį turi sumokėti kita šalis.

7. Byla perduodama nagrinėti iš esmės tik avansu sumokėjus nustatytas arbitražo rinkliavas.

8. Jeigu nė viena ginčo šalis per nustatytą terminą nesumoka VKAT pirmininko nustatytos arbitravimo rinkliavos, pasibaigus nustatytam mokėjimo terminui ieškinys (pranešimas apie arbitražą, priešieškinis) gali būti paliktas nenagrinėtas Reglamento 41 straipsnyje nustatyta tvarka.

9. Kai šalies mokėtina arbitravimo rinkliava viršija 30 000 eurų, VKAT pirmininkas turi teisę priimti šalies pasiūlytą banko garantiją bet kuriai sumai viršijančiai 30 000 eurų, kurią Vilniaus komercinio arbitražo teismo reikalavimu besąlygiškai sumokės bankas, jeigu iki pagrindinio posėdžio pradžios nustatytos sumos nesumokės šalis. Sprendimas išsiunčiamas šalims po to, kai visa nustatyta arbitravimo rinkliavos suma įskaityta Vilniaus komercinio arbitražo teismo banko sąskaitoje. Reikalavimus šalių pateikiamoms banko garantijoms nustato Vilniaus komercinio arbitražo teismo valdyba.

14 straipsnis. Atsiliepimas

1. Priėmęs nutartį pradėti arbitražo bylą, VKAT pirmininkas persiunčia atsakovui vieną ieškinio (pranešimo apie arbitražą) ir jo priedų egzempliorių arba tik VKAT pranešimą, atitinkantį 4 straipsnio 2 dalies nuostatas (jei ieškinys (pranešimas apie arbitražą) pateiktas per ARBIS), ir nustato ne trumpesnę kaip 14 dienų ir ne ilgesnę nei 40 dienų terminą, per kurį atsakovas turi pateikti savo atsiliepimą į ieškinį (pranešimą apie arbitražą), jeigu šalys nesusitarė dėl kito termino pateikti atsiliepimą.

2. Atsiliepime į ieškinį (pranešimą apie arbitražą) atsakovas privalo nurodyti:

- 1) savo pilną pavadinimą (vardą ir pavardę), teisinę formą, adresą, telefoną, faksą ir kitus kontaktinius duomenis, tame tarpe elektroninio pašto adresą;
- 2) atsakovo atstovo arbitražo byloje vardą ir pavardę, pavadinimą, jo adresą, telefoną, faksą ir elektroninio pašto adresą;
- 3) atsikirtimus dėl jam pareikšto reikalavimo, reikalavimą pagrindžiančių aplinkybių, ieškinio pagrindo, galimybės nagrinėti ginčą arbitražu bei kitų klausimų;
- 4) teisinius ir faktinius pagrindus, kuriais atsakovas grindžia savo prieštaravimus, dokumentus ir kitus įrodymus, kuriais remiasi;
- 5) nuomonę ar pasiūlymus dėl arbitrų skaičiaus, jų skyrimo tvarkos, ir skiriamo arbitro vardą ir pavardę bei kontaktinius duomenis (adresą, telefoną, faksą, elektroninio pašto adresą) ir pilietybę;
- 6) nuomonę ar pasiūlymus dėl arbitražo vietos, taikytinos teisės ir arbitražo kalbos.

3. Prie atsiliepimo į ieškinį (pranešimą apie arbitražą) atsakovas prideda atstovo įgaliojimus patvirtinantį dokumentą, be to gali pridėti visus dokumentus, kuriais remiasi gindamas savo poziciją, arba nurodyti dokumentus ar kitus įrodymus, kuriuos jis pateiks vėliau.

4. Sekretariatui turi būti pateikiama tiek atsiliepimo su priedais egzempliorių, kad po vieną tektų Vilniaus komercinio arbitražo teismui ir kiekvienam arbitrui, išskyrus, kai dokumentai pateikiami naudojant ARBIS sistemą. Vieną atsiliepimo į ieškinį (pranešimą apie arbitražą) egzempliorių su priedais atsakovas nusiunčia tiesiogiai ieškovui ir apie šį siuntimą pažymi Vilniaus komercinio arbitražo teismui skirtame egzemplioriuje, išskyrus, kai dokumentai pateikiami naudojant ARBIS sistemą.

5. Atsiliepimo į ieškinį (pranešimą apie arbitražą) nepateikimas nustatytu terminu nėra kliūtis arbitražo procesui vykti toliau. Šiuo atveju Arbitražo teismas negali laikyti, kad atsiliepimo nepateikimas reiškia pareikšto ieškinio pripažinimą. Jeigu arbitražiniame susitarime numatyta, kad arbitrus siūlo kiekviena šalis, tai atsiliepimo į ieškinį (pranešimą apie arbitražą) nepateikimas nustatytu terminu laikomas atsakovo atsisakymu skirti arbitrą.

6. Prireikus VKAT pirmininkas ar Arbitražo teismas gali pareikalauti iš šalių apsikeisti atsiliepimais.

7. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, kiekviena iš jų arbitražinio proceso metu turi teisę pateikti naujus įrodymus ar motyvus, išskyrus atvejus, kai Arbitražo teismas pripažįsta, kad anksčiau jie nebuvo pateikti be svarbių priežasčių, o vėlesnis jų pateikimas iš esmės užvilkins bylos išnagrinėjimą.

15 straipsnis. Priešieškinis

1. Kartu su atsiliepimu į ieškinį (pranešimą apie arbitražą) arba vietoj jo atsakovas gali pateikti priešieškinį, kylantį iš ginčijamo teisinio santykio, kurį apima arbitražinis susitarimas. Vėliau pateiktą priešieškinį Arbitražo teismas gali priimti, jeigu pripažįsta, kad toks vėlesnis pateikimas yra grindžiamas svarbiomis priežastimis.

2. Priešieškinis turi atitikti šio Reglamento 9 straipsnio ir 13 straipsnio 4 dalies reikalavimus.

III SKYRIUS ARBITRAŽO TEISMO FORMAVIMAS

16 straipsnis. Arbitrų skaičius ir jų skyrimo tvarka

1. Šalys gali susitarti dėl arbitrų skaičiaus ir jų skyrimo tvarkos. Arbitrų skaičius turi būti nelyginis. Arbitras privalo būti nepriklausomas ir nešališkas.

2. Jeigu arbitražiniame susitarime nėra susitarimo dėl arbitrų skaičiaus, laikoma, kad šalys susitarė dėl to, kad ginčą nagrinės vienas arbitras, išskyrus atvejus, kai bet kuri iš šalių prašo, kad ginčas būtų nagrinėjamas trijų arbitrų. Prašymas yra pareiškiamas ieškinyje (pranešime apie arbitražą) arba atsiliepime į ieškinį (pranešimą į arbitražą). Tokiu atveju trys arbitrai skiriami šio straipsnio 4 ir 5 dalyse, taip pat 17 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju VKAT pirmininkas pasiūlo šalims paskirti vieną arbitrą bendru sutarimu.

4. Kai Arbitražo teismas sudaromas iš trijų arbitrų, jeigu šalys nesusitarė kitaip, kiekviena šalis skiria po vieną arbitrą, o šie du ne vėliau kaip per 10 dienų skiria trečiąjį arbitrą, kuris pirmininkauja Arbitražo teismui ir vykdo pranešėjo funkcijas.

5. Bendrininkai (bendraieškiai arba bendraatsakoviai) skirdami arbitrą veikia bendru sutarimu, išskyrus atvejus, kai susitariama dėl kitokios arbitrų skyrimo tvarkos. Bendraieškiai ar bendraatsakoviai tarpusavio susitarimu skiria po vieną arbitrą, o abu paskirtieji arbitrai ne vėliau kaip per 10 dienų skiria trečiąjį (pirmininkaujantį) arbitrą.

6. Skiriančioji šalis nurodo skiriamo arbitro vardą, pavardę, adresą, telefoną, faksą ir elektroninį paštą, taip pat jo pilietybę. Kai arbitras skiriamas iš Vilniaus komercinio arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo, šalis nurodo skiriamo arbitro vardą ir pavardę.

7. Šalis turi teisę arbitru paskirti asmenį, kuris nėra įrašytas į Vilniaus komercinio arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašą.

17 straipsnis. Atvejai, kai arbitrą skiria VKAT pirmininkas

1. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, tai:

1) kai Arbitražo teismas sudaromas iš vieno arbitro, tačiau per 20 dienų nuo ieškinio (pranešimo apie arbitražą) įteikimo atsakovui šalys negali susitarti dėl jo paskyrimo, arbitrą skiria VKAT pirmininkas;

- 2) jei ieškovas ar bendraieškiai, pareikšdami ieškinį (pranešimą apie arbitražą) nepaskiria arbitro ir to nepadaro per 20 dienų nuo ieškinio (pranešimo apie arbitražą) pareiškimo dienos, tai arbitražą paskiria VKAT pirmininkas;
- 3) jei atsakovas ar bendraatsakoviai nepaskiria arbitro per 20 dienų nuo ieškinio (pranešimo apie arbitražą) gavimo dienos, tai arbitražą paskiria VKAT pirmininkas;
- 4) jeigu du šalių paskirti arbitrai per 10 dienų nuo paskutinio iš jų paskyrimo nepaskiria trečiojo arbitro, trečią arbitražą skiria VKAT pirmininkas.

2. Jeigu šalims suderinus arbitrų skyrimo tvarką:

- 1) šalis ar šalys nesilaiko šalių nustatytos arbitrų skyrimo tvarkos; arba
- 2) šalių paskirti arbitrai negali pagal šalių nustatytą tvarką susitarti dėl arbitro paskyrimo; arba
- 3) kiti asmenys, kuriems šalys yra patikėjusios arbitrų skyrimo funkciją, nevykdo funkcijų, susijusių su arbitro skyrimu, - tai bet kurios šalies prašymu arbitražą gali paskirti VKAT pirmininkas.

3. VKAT pirmininko sprendimai, priskirti jo kompetencijai pagal šio straipsnio pirmąją ir antrąją dalis, 18 straipsnio 3 dalį yra galutiniai ir neskundžiami.

4. Skiriant arbitražą turi būti atsižvelgiama į ginčo esmę, aplinkybes, užtikrinančias arbitro nepriklausomumą ir nešališkumą bei šalių susitarimu arbitrai nustatytus reikalavimus. Skiriant arbitražą gali būti atsižvelgiama į arbitro patirtį ir galimybę paskirti arbitru kitos negu šalių pilietybės ar nacionalinės priklausomybės asmenį.

5. Jei Vilniaus komercinio arbitražo teismas šalių susitarimu paskiriamas arbitrus skiriančia institucija *ad hoc* arbitraže, šalis, prašanti paskirti arbitražą, turi pateikti VKAT pirmininkui pranešimo apie arbitražą ir/ar ieškinio, atitinkančio šio Reglamento 9 straipsnio reikalavimus, bei arbitražinio susitarimo nuorašus. VKAT pirmininkas gali reikalauti iš bet kurios šalies informacijos, kurią mano esant būtina savo funkcijoms vykdyti.

6. VKAT pirmininkas arbitru skiria asmenį, įrašytą VKAT rekomenduojamų arbitrų sąrašė. Prireikus arba šalims susitarus dėl reikalavimų arbitrai, VKAT pirmininkas gali skirti arbitražą ne iš Vilniaus komercinio arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo.

7. Arbitras skiriamas VKAT pirmininko nutartimi, jos nuorašai siunčiami šalims.

18 straipsnis. Arbitro sutikimas. Arbitro nepriklausomumo ir nešališkumo deklaravimas

1. Kai kreipiamasi į asmenį dėl galimo jo skyrimo arbitrai, prieš duodamas sutikimą būti arbitrai, šis privalo raštu pranešti apie visas aplinkybes, galinčias kelti pagrįstų abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo. Pranešti apie tokias aplinkybes jis privalo ir po paskyrimo ar arbitražinio nagrinėjimo metu, jeigu to nepadare anksčiau arba jeigu aplinkybės atsirado po paskyrimo ar arbitražinio nagrinėjimo metu.

2. Kiekvienas šalių, arbitrų arba VKAT pirmininko byloje paskirtas arbitras prieš nagrinėdamas bylą pasirašo sutikimo, nešališkumo ir nepriklausomumo atitinkamoje byloje deklaraciją. Arbitras yra laikomas paskirtu nuo sutarties su juo sudarymo momento.

3. Išimtiniais atvejais, prieš tai išklauses šalių nuomonės, VKAT pirmininkas gali atsisakyti sudaryti sutartį su šalies ar arbitrų paskirtu arbitrai, jeigu Sekretariatui yra pateikiamas sąlyginis arbitro nepriklausomumo ir sutikimo būti arbitrai byloje pareiškimas (deklaracija). Tokiu atveju šaliai ar arbitrams pasiūloma paskirti kitą arbitražą. Jeigu šalis ar arbitrai antrą kartą paskiria arbitražą, kuris Sekretariatui pateikia atsisakymą ar sąlyginį arbitro nepriklausomumo ir sutikimo būti arbitrai byloje pareiškimą (deklaraciją), VKAT pirmininkas atsisako sudaryti su juo sutartį ir paskiria arbitražą pats.

19 straipsnis. Arbitro nušalinimas

1. Arbitras gali būti nušalintas, jeigu atsiranda aplinkybių, kurios kelia pagrįstų abejonių arbitro nepriklausomumu ir nešališkumu arba jis neturi šalių susitarime aptartos kvalifikacijos.
2. Jeigu šalys nesusitarė dėl arbitro nušalinimo tvarkos, nušalinimo klausimas sprendžiamas šio Reglamento nustatyta tvarka.
3. Šalis, reikalaujanti arbitro nušalinimo, privalo pateikti prašymą Vilniaus komercinio arbitražo teismui. Prašyme nušalinti arbitrą šalis turi nurodyti aplinkybes, kuriomis grindžia arbitro nušalinimą bei pateikti jas patvirtinančius įrodymus.
4. Šalis, norinti pareikšti arbitrai apie nušalinimą, gali pareikšti nušalinimą per 15 dienų nuo tos dienos, kai sužinojo apie aplinkybes, nurodytas šio straipsnio pirmojoje dalyje. Jeigu per nustatytą terminą šalis nepateikia prašymo, laikoma, kad šalis atsisakė teisės pareikšti arbitrai nušalinimą.
5. Šalis, paskyrusi arbitrą ar kitokiu būdu dalyvavusi arbitro paskyrimo, gali pareikšti nušalinimą arbitrai tik dėl aplinkybių, kurias sužinojo po arbitro paskyrimo.
6. Vilniaus komercinio arbitražo teismas perduoda gauto prašymo dėl arbitro nušalinimo kopijas kitai ginčo šaliai ir Arbitražo teismui, kad šie per nurodytą terminą galėtų pareikšti savo nuomonę dėl pareikšto nušalinimo.
7. VKAT pirmininkas priima galutinį ir neskundžiamą sprendimą dėl pareikšto nušalinimo arbitrai priimdamas nutartį, nereikalaujančią pagrindimo.
8. Prašymo dėl arbitro nušalinimo pateikimas nesustabdo arbitražinio bylos nagrinėjimo, nebent Arbitražo teismas nusprendžia kitaip.

20 straipsnis. Arbitro įgaliojimų nutraukimas

1. Arbitras *de jure* arba *de facto* negalintis atlikti savo funkcijų arba vilkinantis jų atlikimą be pateisinamų priežasčių, privalo atsistatydinti. Arbitro įgaliojimai pasibaigia jam atsistatydinus arba šalims susitarus dėl jo atstataudinimo, arba šio Reglamento 21¹ straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka arbitražo bylą sujungus su kita arbitražo byla. Kai arbitras nevykdo savo pareigos atsistatydinti arba kai šalys nesusitaria dėl jo atstataudinimo, bet kuri šalis gali kreiptis į VKAT pirmininką dėl atitinkamo klausimo išsprendimo. Šiuo atveju VKAT pirmininko sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.
2. Arbitro įgaliojimų nutraukimas nereiškia, kad pripažįstamas bet kuris iš šiame straipsnyje ar šio Reglamento 19 straipsnyje nustatytų pagrindų.

21 straipsnis. Arbitro pakeitimas

1. Arbitras yra pakeičiamas jam mirus, atsistatydinus ar jį nušalinus, atšaukus arbitrą šalių susitarimu arba VKAT pirmininko nutartimi arba esant arbitro atsisakymui sudaryti sutartį su Vilniaus komercinio arbitražo teismu.
2. Arbitras bet kuriuo metu gali pareikšti apie atsistatydinimą savo noru, pateikdamas motyvuotą prašymą VKAT pirmininkui. Jeigu arbitras nepateikia svarbių atsistatydinimo priežasčių ir dėl atsistatydinimo yra esmingai užvilkinamas bylos nagrinėjimas, jam netaikomos šio Reglamento 47 straipsnio nuostatos.

3. Bet kuri šalis gali kreiptis į VKAT pirmininką su prašymu pakeisti arbitrą dėl arbitro pareigų neatlikimo, ypač jeigu arbitras akivaizdžiai neatlieka savo funkcijų nustatytais terminais arba vėluoja jas atlikti be svarių priežasčių.
4. Arbitro pakeitimo klausimus šiame straipsnyje nurodytais pagrindais išsprendžia VKAT pirmininkas priimdamas galutinę nutartį.
5. Antrą kartą atsistatydinus ar nušalinus šalies ar šalių paskirtą arbitrą, kita ginčo šalis per 7 dienas nuo pranešimo apie arbitro atsistatydinimą ar nušalinimą gavimo dienos, gali prašyti VKAT pirmininką paskirti arbitrą už kitą šalį ar šalis.
6. Naujas arbitras skiriamas tokia pačia tvarka, kaip buvo paskirtas keičiamas arbitras, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytą atvejį.
7. Kol arbitras nebus pakeistas, byla sustabdoma. Pakeitus vienintelį ar pirmininkaujantį arbitrą, kiekvienas anksčiau pradėtas nagrinėti ginčas turi būti nagrinėjamas iš naujo, nebent šalys neprieštarauja, kad ginčas būtų nagrinėjamas toliau. Pakeitus dalį Arbitražo teismo arbitrų, ginčas gali būti nagrinėjamas iš naujo Arbitražo teismo sprendimu.

21^a straipsnis. Arbitražo bylų sujungimas

1. Šalies prašymu, Vilniaus komercinio arbitražo teismas gali sujungti dvi ar daugiau arbitražo bylų, nagrinėjamų pagal šį Reglamentą, į vieną bylą, kai:
 - 1) šalys susitarė dėl bylų sujungimo; arba
 - 2) reikalavimai arbitražo byloje yra pareikšti pagal tą patį arbitražinį susitarimą (išlygą) ar susitarimus (išlygas); arba
 - 3) reikalavimai arbitražo byloje nėra pareikšti pagal tą patį arbitražinį susitarimą (išlygą) ar susitarimus (išlygas), tačiau arbitražo bylos yra tarp tų pačių šalių, ginčai tokiose byloje kyla iš tų pačių teisinių santykių ir Vilniaus komercinio arbitražo teismas nusprendžia, kad toks arbitražinis susitarimas (išlyga) arba susitarimai (išlygos) yra tarpusavyje suderinami.
2. Šalies prašymas dėl bylų sujungimo gali būti pateikiamas ne vėliau, kaip jos pirmasis pranešimas kiekvienoje kitoje keliamoje arbitražo byloje, kurią prašoma sujungti, nebent kitos šalys neprieštarautų.
3. Spręsdamas dėl arbitražo bylų sujungimo, Vilniaus komercinio arbitražo teismas, išklausęs visas šalis ir jau paskirtus arbitrus, atsižvelgia į visas jo vertinimu reikšmingas aplinkybes, įskaitant arbitražo teismo sudėtis, atitinkamų arbitražo bylų stadijas.
4. Arbitražo bylos yra sujungiamos į tą arbitražo bylą, kuri buvo ankščiau iškelta (pateiktas ieškinys arba pranešimas apie arbitražą), nebent visos sujungiamų arbitražo bylų šalys nusprendžia kitaip. Jei neįmanoma nustatyti, kuri byla iškelta ankščiau, sprendžia VKAT pirmininkas atsižvelgdamas į ginčo aplinkybes.

IV SKYRIUS ARBITRAŽINIS BYLOS NAGRINĖJIMAS

22 straipsnis. Bylos perdavimas Arbitražo teismui

1. Suformavus Arbitražo teismą ir šalims sumokėjus nustatytas arbitražo rinkliavas, arbitražo byla perduodama nagrinėti Arbitražo teismui.

2. Po bylos perdavimo Arbitražo teismui visi šalių dokumentai turi būti siunčiami tiesiogiai Arbitražo teismui ir kitai (-oms) šaliai (-ims) bei Sekretariatui.
3. Perdavus bylą Arbitražo teismui, šis turi teisę nustatyti terminą papildyti pranešimą apie arbitražą iki ieškiniui keliamų reikalavimų.

23 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo vieta

1. Šalys gali susitarti dėl arbitražinio nagrinėjimo vietos. Jei tokio susitarimo nėra, arbitražinio nagrinėjimo vietą nustato Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir šalių nuomonę.
2. Arbitražo teismas gali, jeigu šalys nesusitarė kitaip, susirinkti bet kurioje vietoje, kurią mano esant tinkama konsultuotis arbitrams, kurioje galima išklausti liudytojus, ekspertus ar šalis, apžiūrėti dokumentus, prekes ar kitokį turtą. Šalims per protingą laiką turi būti pranešama apie arbitražo teismo posėdžio laiką ir vietą, kad joms būtų sudaryta galimybė dalyvauti atliekant nurodytus veiksmus.

24 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo kalba

1. Šalys gali susitarti dėl kalbos, kuri bus vartojama arbitražinio nagrinėjimo metu.
2. Jeigu šalys dėl kalbos nesusitarė, kalbą nustato Arbitražo teismas atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, tame tarpe ir kalbą ar kalbas, kuriomis sudarytas arbitražinis susitarimas. Šalių susitarimas ar Arbitražo teismo nutartis, jeigu juose nenurodyta kitaip, taikomi visiems rašytiniams šalies pareiškimams, arbitražinio nagrinėjimo posėdžiams, taip pat Arbitražo teismo sprendimams, nutartims arba kitokiems Arbitražo teismo priimtiems dokumentams. Jeigu šalys nesusitarė dėl arbitražinio nagrinėjimo kalbos, tol, kol Arbitražo teismas nustatys arbitražinio nagrinėjimo kalbą, arbitražinio nagrinėjimo kalba laikoma kalba, kuria sudarytas arbitražinis susitarimas.
3. Arbitražo teismas gali pareikalauti, kad bet koks rašytinis įrodymas ar kitoks dokumentas būtų išverstas į tą kalbą ar kalbas, dėl kurių vartojimo šalys susitarė arba kurias nustatė Arbitražo teismas.
4. Prireikus, byla gali būti nagrinėjama dalyvaujant vertėjui.

25 straipsnis. Ginčui taikytina materialinė teisė

1. Šalys gali susitarti dėl ginčui taikytinos teisės. Nuoroda į taikytiną užsienio teisę reiškia nuorodą į atitinkamos valstybės vidaus materialinę teisę, o ne į tos valstybės tarptautinę privatinę teisę.
2. Arbitražo teismas sprendžia ginčus vadovaudamasis šalių pasirinkta teise, taikytina ginčui.
3. Jeigu šalys dėl taikytinos teisės nesusitarė, Arbitražo teismas taiko teisę, kuri, arbitražo teismo pagrįsta nuomone, yra taikytina konkrečiam ginčui spręsti, įskaitant prekybos papročius (*lex mercatoria*).
4. Principais *ex aequo et bono* (pagal teisingumą) arba *amiable compositeur* (draugiškas tarpininkavimas) arbitražo teismas vadovaujasi tik tais atvejais, kai šalys aiškiai įgalioja jį tai daryti.

26 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo tvarka

1. Bylą Arbitražo teismas nagrinėja šalių susitarimu nustatyta tvarka, vadovaudamasis šiuo Reglamentu.
2. Kai šis Reglamentas nereguliuoja tam tikrų procesinių klausimų sprendimo tvarkos, Arbitražo teismas juos išsprendžia vadovaudamasis protingumo ir teisingumo principais.
3. Arbitražo teismas turi spręsti bylą nešališkai ir greitai. Kiekvienai šaliai privalo būti užtikrinta galimybė dalyvauti byloje.
4. Jeigu bylą nagrinėja trys ar daugiau arbitrų, pirmininkaujantis arbitras, jeigu kiti arbitrai jį įgaliojo, gali pats vienas spręsti procesinius klausimus.
5. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, ginčas nagrinėjamas uždareme Arbitražo teismo posėdyje. Arbitražo teismui arba bet kuriai šaliai pageidaujant, posėdyje gali dalyvauti vertėjai ir gali būti išklausti liudytojų ir ekspertų parodymai. Kiti asmenys bylos svarstymo posėdyje gali dalyvauti tik ginčo šalių sutikimu.

27 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo formos

1. Šalys gali susitarti dėl žodinio bylos nagrinėjimo arba dėl bylos nagrinėjimo tik pagal šalių pateiktus rašytinius įrodymus ir kitą rašytinę medžiagą.
2. Jeigu šalys nesusitaria dėl arbitražinio nagrinėjimo formos, Arbitražo teismas nagrinėja bylą rašytiniame procese, išskyrus atvejus, kai pripažįstama esant būtina žodinį nagrinėjimą.

28 straipsnis. Arbitražo teismo kompetencija

1. Pradėdamas nagrinėti bylą Arbitražo teismas turi teisę pats priimti sprendimą dėl savo kompetencijos spręsti ginčą, įskaitant ir tuos atvejus, kai kyla abejonių dėl arbitražinio susitarimo buvimo ar jo galiojimo. Šiuo tikslu arbitražinė išlyga, kuri yra sutarties dalis, turi būti vertinama kaip atskiras susitarimas, nepriklausantis nuo kitų sutarties sąlygų. Arbitražo teismo sprendimas dėl sutarties pripažinimo negaliojančia nereiškia *ipso jure* (savaiame) ir arbitražinės išlygos pripažinimo negaliojančia.
2. Šalies pareiškimas, kad Arbitražo teismas yra nekompetentingas spręsti ginčą, turi būti padarytas ne vėliau, nei pateikiamas atsiliepinimas į ieškinį (pranešimą apie arbitražą). Šalies dalyvavimas skiriant arbitrą neatima iš jos teisės padaryti tokį pareiškimą. Pareiškimas, kad Arbitražo teismas yra nekompetentingas spręsti ginčą, turi būti padarytas iš karto, kai paaiškėja aplinkybės, kad ginčas, šalies nuomone, nepriskirtas Arbitražo teismo kompetencijai. Arbitražo teismas gali priimti šioje dalyje numatytą pareiškimą ir vėliau, jei pripažins, kad delsimas jį padaryti pateisinamas.
3. Dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodyto pareiškimo Arbitražo teismas gali priimti dalinį sprendimą arba išspręsti šį klausimą galutiniu Arbitražo teismo sprendimu.

29 straipsnis. Preliminarus posėdis

1. Šalies ar Arbitražo teismo iniciatyva gali būti kviečiamas preliminarus posėdis. Apie posėdžio vietą, laiką ir svarstomus klausimus šalys turi būti informuotos iš anksto, prieš protingą terminą, kuris leistų joms tinkamai pasirengti, bet ne vėliau kaip 10 dienų iki posėdžio pradžios. Šalių ar vienos jų neatvykimas nėra kliūtis vykti preliminariam posėdžiui, jeigu šalys nėra susitarusios kitaip. Šalims susitarus ar Arbitražo teismui nutarus, preliminarus posėdis gali vykti naudojant tiesioginio ryšio

priemonės (telekonferenciją, vaizdo konferenciją, kitas komunikavimo technologijas ar jų derinius). Iškart po posėdžio surašoma nutartis ir išsiunčiama šalims bei Sekretoriatui.

2. Preliminarus posėdžio metu sprendžiami klausimai, kurių šalys nėra aptarusios arbitražiniame susitarime. Konkrečiai imant gali būti sprendžiami šie klausimai:

- 1) šalių pasikeitimo rašytiniais reikalavimais ir atsikirtimais, turimais įrodymais ir kitais dokumentais tvarka ir terminai;
- 2) įrodymų rūšys ir jų rinkimo tvarka, pvz., ekspertizės skyrimo klausimas;
- 3) pagrindinio posėdžio data, laikas, vieta ir tvarka;
- 4) patikslinami šalių reikalavimai ir jų atsikirtimai;
- 5) kiti klausimai.

3. Preliminarus posėdis yra uždaras.

30 straipsnis. Pagrindinis posėdis

1. Apie pagrindinio posėdžio vietą, laiką ir datą iš anksto, bet ne vėliau kaip 10 dienų iki posėdžio pradžios, turi būti pranešta šalims (arba jų atstovams), taip pat liudytojams ir ekspertams, kuriuos numatyta apklausti Arbitražo teismo posėdyje.

2. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, pagrindinis Arbitražo teismo posėdis yra uždaras. Arbitražo teismas gali pareikalauti, kad bet kuris liudytojas ar ekspertas pasišalintų, kai kiti liudytojai ar ekspertai duoda parodymus. Arbitražo teismas savo nuožiūra nustato liudytojų ir ekspertų apklausimo tvarką.

3. Šalims susitarus ar Arbitražo teismui nutarus (išskyrus, kai visos šalys tam prieštarauja), pagrindinis posėdis gali vykti naudojant tiesioginio ryšio priemones (telekonferenciją, vaizdo konferenciją, kitas komunikavimo technologijas ar jų derinius).

31 straipsnis. Posėdžio tvarka

1. Posėdžio tvarką ir trukmę nustato Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į šalių pageidavimus. Prieš pradėdamas posėdį Arbitražo teismas turi šalių pasiteirauti, ar nėra galimybės baigti bylą taikos sutartimi.

2. Arbitražo teismas, manydamas tai esant būtina dėl ypatingų aplinkybių, gali savo iniciatyva ar šalies prašymu nuspręsti atidėti posėdį. Tokiu atveju Arbitražo teismas iš karto nustato kito posėdžio vietą, datą ir laiką.

3. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, Arbitražo teismo posėdžio eiga stenografuojama ir/arba daromas garso įrašas, kurie vėliau saugomi byloje.

4. Arbitražo teismas nedelsiant, bet ne vėliau kaip per dvi darbo dienas informuoja Sekretoriatą apie paskutinio posėdžio, nuo kurio pradedamas skaičiuoti sprendimo priėmimo terminas, pabaigos datą.

32 straipsnis. Teisės į prieštaravimą atsisakymas

1. Jeigu ginčo šalis, žinodama, kad yra pažeista jos teisė, vis tiek dalyvauja arbitražinio nagrinėjimo procese ir per protingą laiką (esant pirmai galimybei) nepareiškia savo nesutikimo dėl tokio pažeidimo, laikoma, kad šalis atsisako savo teisės į prieštaravimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta taisyklė taip pat taikoma reikalavimams dėl arbitražinio susitarimo pripažinimo negaliojančiu ar jo panaikinimo.

33 straipsnis. Šalies nedalyvavimas

Jeigu šalys nesusitarė kitaip, kai šalis be pateisinamos priežasties nepateikia privalomo procesinio dokumento ar nedalyvauja Arbitražo teismo posėdyje, Arbitražo teismas turi teisę tęsti arbitražinį nagrinėjimą ir priimti Arbitražo teismo sprendimą pagal byloje esančius įrodymus arba priimti šio Reglamento 41 straipsnyje nurodytus procesinius sprendimus.

V SKYRIUS.

LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS IR UŽSTATAS ARBITRAŽO IŠLAIDOMS UŽTIKRINTI

34 straipsnis. Laikinosios apsaugos priemonės

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, bylą nagrinėjantis Arbitražo teismas suinteresuotos šalies prašymu gali išspręsti laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą priimdamas atitinkamą nutartį. Arbitražo teismas gali įpareigoti prašančią taikyti laikinąsias apsaugos priemones šalį pateikti kitos šalies nuostolių, galinčių atsirasti dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, atlyginimo užtikrinimą.

2. Šalis gali savarankiškai kreiptis į bet kurios šalies kompetentingą valstybės teismą prašydama taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurių nesiėmus arbitražo sprendimo vykdymas gali pasunkėti ar pasidaryti nebeįmanomas. Toks šalies kreipimasis į valstybės teismą iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios ar jo metu ir valstybės teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nėra nesuderinami su arbitražiniu susitarimu. Apie tokį šalies kreipimąsi ir bet kurias valstybės teismo pritaikytas priemones turi būti nedelsiant pranešta Sekretoriatui, kuris iš karto informuoja apie tai Arbitražo teismą.

3. Šalis, prašanti taikyti laikinąsias apsaugos priemones, privalo pagrįsti savo prašymą.

34¹ straipsnis. Užstatas arbitražo išlaidoms užtikrinti

1. Išimtiniais atvejais šalies prašymu ir išklauses šalių nuomones, Arbitražo teismas gali įpareigoti kitą šalį pateikti užstatą arbitražo išlaidoms užtikrinti bet koku būdu, kurį Arbitražo teismas laiko tinkamu.

2. Spręsdamas klausimą dėl užstato arbitražo išlaidoms užtikrinti, Arbitražo teismas privalo įvertinti:

- 1) arbitražo bylos šalies pareikštų ieškinių/priešieškinių ir atsikirtimų *prima facie* pagrįstumą;
- 2) reikalavimus pareiškusios arbitražo bylos šalies galimybes įvykdyti nepalankų Arbitražo teismo sprendimą dėl arbitražo išlaidų;
- 3) reikalavimus pareiškusios arbitražo bylos šalies turimą turtą, iš kurio būtų galimas nepalankaus Arbitražo teismo sprendimo dėl arbitražo išlaidų įvykdymas;
- 4) įpareigojimo pateikti kitos šalies arbitražo išlaidų užtikrinimo tikslingumą, atsižvelgiant į visas byloje reikšmingas aplinkybes;
- 5) bet kokias kitas svarbias aplinkybes.

3. Jei šalis nevykdo Arbitražo teismo nutarties ar dalinio sprendimo dėl užstato arbitražo išlaidoms užtikrinti pateikimo, Arbitražo teismas gali visa apimtimi ar iš dalies sustabdyti tokios šalies reikalavimų nagrinėjimą arba palikti ieškinį nenagrinėtą.

4. Arbitražo teismas šalies reikalavimo nagrinėjimo sustabdymo arba ieškinio palikimo nenagrinėtu klausimą išsprendžia priimdamas nutartį arba Arbitražo teismo sprendimą.

35 straipsnis. Laikinasis arbitras

1. Šalis pageidaujanti, kad būtų pritaikytos skubiosios laikinosios apsaugos priemonės nelaukiant arbitražo teismo suformavimo, turi pateikti prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo vadovaudamasi šio Reglamento Priede Nr.1 „*Laikinių apsaugos priemonių taikymo tvarka (procedūra) iki arbitražo teismo suformavimo*“ nustatyta tvarka. Bet kuris toks prašymas turi būti priimtas, jei yra gautas Sekretoriате iki bylos perdavimo Arbitražo teismui pagal šio Reglamento 22 straipsnį ir nepriklausomai nuo to, ar šalis yra pateikusi ieškinį (pranešimą apie arbitražą) Vilniaus komercinio arbitražo teismui.

2. Laikinasis arbitras nusprendžia dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo priimdamas nutartį, kuri yra vykdytinas dokumentas.

3. Laikinojo arbitro priimta nutartis nevaržo Arbitražo teismo pasisakyti ir išspręsti bet kokius klausimus ar ginčus išspręstus laikinojo arbitro priimta nutartimi. Arbitražo teismas gali pakeisti, sustabdyti ar panaikinti laikinojo arbitro priimtą nutartį ar bet kokius jos pakeitimus.

4. Arbitražo teismas sprendžia dėl visų šalies prašymų ar reikalavimų, susijusių su laikinųjų apsaugos priemonių skyrimu iki Arbitražo teismo suformavimo procedūra, įskaitant procedūros išlaidų perskirstymą ar bet kokią reikalavimą, kylantį iš ar susijusį su laikinojo arbitro priimtos nutarties vykdymu ar nevykdymu.

5. Šio straipsnio 1-4 dalyse nustatytos taisyklės bei Reglamento Priedas Nr. 1 taikomi tik šalių, sudariusių arbitražinį susitarimą dėl šio Reglamento, kuriuo yra paremtas prašymas, taikymo arba tokių šalių įpėdinių (teisių perėmėjų) atžvilgiu.

6. Laikinių apsaugos priemonių skyrimo iki Arbitražo teismo suformavimo procedūra netaikoma, jei:

- 1) arbitražinis susitarimas dėl Reglamento taikymo buvo sudarytas iki Reglamento įsigaliojimo;
- 2) jeigu šalys susitarė netaikyti Reglamento Priede Nr. 1 numatytos Laikinių apsaugos priemonių skyrimo iki Arbitražo teismo suformavimo procedūros;
- 3) šalys susitarė dėl kitos prieš arbitražą einančios procedūros, kuri numato skubiųjų laikinųjų apsaugos priemonių ar kitokių panašių priemonių taikymą.

7. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, skubiųjų laikinųjų apsaugos priemonių taikymą laikinasis arbitras išsprendžia vadovaudamasis arbitražo vietos įstatymais.

8. Laikinių apsaugos priemonių skyrimo iki Arbitražo teismo suformavimo procedūra neatima šalies teisės kreiptis dėl laikinųjų apsaugos priemonių į valstybinį teismą bet kuriuo metu prieš pateikiant prašymą Sekretariatui dėl tokių priemonių taikymo pagal Reglamentą ar, atsižvelgiant į atitinkamas aplinkybes, po jo pateikimo. Šalies kreipimasis į valstybinį teismą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nelaikomas arbitražinio susitarimo pažeidimu ar atsisakymu nuo jo. Apie bet kokią priimtą prašymą ar bet kokias priimtas teisminės institucijos priemones, turi būti nedelsiant pranešta Sekretariatui.

VI SKYRIUS. ĮRODYMAI IR ĮRODINĖJIMAS

36 straipsnis. Įrodymai ir įrodinėjimas

1. Įrodymai arbitraže yra rašytiniai dokumentai ir kiti rašytiniai įrodymai, daiktiniai įrodymai, eksperto išvada, liudytojų parodymai bei kiti faktiniai duomenys, kuriuos bylą nagrinėjantis Arbitražo teismas pripažįsta esant įrodymais.

2. Jeigu šalys nesusitaria kitaip ar kitaip nereikalaujama pagal ginčui taikytiną teisę, kiekviena šalis privalo įrodyti aplinkybes, kuriomis ji remiasi kaip savo reikalavimų ar atskirtimų pagrindu.

3. Jeigu nėra šalių susitarimo dėl įrodymų leistinumų bei kitų su įrodymais ir įrodinėjimu susijusių klausimų, visus klausimus, susijusius su įrodymų sąsajumu, leistinumu ir įrodinėjimu, sprendžia Arbitražo teismas. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, jokie įrodymai Arbitražo teismui nėra privalomi.
4. Arbitražo teismas gali iš bet kurios šalies pareikalauti per nustatytą terminą pateikti įrodymus tam tikroms aplinkybėms patvirtinti.
5. Arbitražo teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus, kurie nėra susiję su byla arba jie pateikti pavėluotai, jei konstatuoja, kad anksčiau šalis jų nepateikė be svarbių priežasčių ir jų priėmimas iš esmės užvilkins bylos nagrinėjimą.
6. Jeigu šalis nepateikia Arbitražo teismui prašomų įrodymų, Arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais ar išimtiniais atvejais įrodymo nepateikimo faktą vertinti šio įrodymo nepateikusios šalies nenaudai.
7. Galutinį ir privalomą įrodymų įvertinimą Arbitražo teismas pateikia galutiniame arbitražo sprendime.
8. Arbitražo teismas ar šalis Arbitražo teismo pritarimu turi teisę kreiptis į valstybės teismą ir prašyti surinkti įrodymus.

37 straipsnis. Rašytiniai įrodymai

1. Bylą perdavus Arbitražo teismui, šalys privalo pasikeisti viena su kita jų turimais rašytiniais įrodymais.
2. Rašytiniai įrodymai Arbitražo teismui pateikiami išversti į tą kalbą, kuria nagrinėjama byla.

38 straipsnis. Ekspertai

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, Arbitražo teismas gali suinteresuotos šalies prašymu arba šalių sutikimu, skirti ekspertizę tam tikroms aplinkybėms nustatyti. Ekspertu skiriamas vienas ar keli asmenys.
2. Ekspertizė gali būti skiriama ir tais atvejais, kai reikia išsiaiškinti klausimus, susijusius su taikoma užsienio teise.
3. Šalims turi būti pranešta apie paskirtą ekspertą (ekspertus). Jeigu šalys nesusitaria kitaip, Arbitražo teismas gali iš jų pareikalauti, kad ekspertui būtų pateikta bet kokia su byla susijusi informacija, o taip pat pristatyti su byla susiję įrodymai arba sudarytos sąlygos jiems apžiūrėti. Šalys privalo pateikti ekspertui jam reikalingą informaciją ir dokumentus.
4. Eksperto išvados kopija turi būti pateikta šalims iki posėdžio pradžios. Šalys turi teisę raštu ar žodžiu pateikti savo nuomonę dėl eksperto išvados.
5. Jeigu šalys nesusitarė kitaip ir kuri nors šalis reikalauja arba taip nusprendžia Arbitražo teismas, posėdyje privalo dalyvauti ekspertas ir pateikti savo išvadas bei atsakyti į šalių ar Arbitražo teismo jam pateiktus klausimus.
6. Ekspertų nušalinimas galimas tais pačiais kaip ir arbitrų nušalinimo pagrindais, kaip nustatyta šio Reglamento 19 straipsnyje. Ekspertų nušalinimo pagrįstumą sprendžia ginčą nagrinėjantis Arbitražo teismas.

7. Eksperto išvada Arbitražo teismui nėra privaloma ir turi būti vertinama pagal tokius pat principus kaip ir kiti įrodymai.

8. Gavusi Arbitražo teismo pritarimą, šalis gali pakviesti į posėdį ekspertus savo iniciatyva. Tokiu atveju eksperto patirtas išlaidas kompensuoja ir atlyginimą jam sumoka ji kvietusi šalis. Šiuo atveju netaikomos šio straipsnio 1, 4 ir 6 dalys.

39 straipsnis. Liudytojai

1. Šalis, prašanti iškviesti ir apklausti liudytoją, privalo ne vėliau kaip 15 dienų iki posėdžio pranešti apie tai Arbitražo teismui ir nurodyti jo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, bylos aplinkybes, kurias liudytojas gali patvirtinti ar paneigti, bei kalbą, kuria liudytojas duos parodymus. Šių reikalavimų neįvykdžius, Arbitražo teismas turi teisę atsisakyti kviešti asmenį liudytoju.

2. Jei Arbitražo teismas nenurodo kitaip, liudytojus apie posėdžio datą, laiką ir vietą informuoja juos kvietusi šalis.

40 straipsnis. Daiktinių įrodymų ir vietos apžiūra

Prireikus Arbitražo teismas savo iniciatyva ar šalies prašymu gali apžiūrėti daiktinius įrodymus jų buvimo vietoje arba atlikti vietos apžiūrą. Šalims turi būti iš anksto pranešta apie apžiūros vietą ir laiką.

VII SKYRIUS ARBITRAŽO TEISMO SPRENDIMAI IR NUTARTYS

41 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo pabaiga

1. Arbitražo teismas arba VKAT pirmininkas, kai byla dar neperduota Arbitražo teismui, priima nutartį nutraukti arbitražinį nagrinėjimą, kai:

- 1) byla negali būti nagrinėjama arbitraže;
- 2) yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
- 3) yra įsiteisėjęs arbitražo teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
- 4) ieškovas atsisakė ieškinio, nebent atsakovas prieštarauja dėl ieškinio atsisakymo;
- 5) šalys sudarė taikos sutartį ir neprašo jos patvirtinti arbitražo sprendimu;
- 6) fizinis asmuo, kuris buvo viena iš bylos šalių, mirė, o jo teisių perėmimas negalimas;
- 7) juridinis asmuo, kuris buvo viena iš bylos šalių, likviduotas, o jo teisių perėmimas negalimas;
- 8) nebeįmanoma nagrinėti arbitražo bylos ir ieškovas neturi teisės ateityje kreiptis į arbitražą dėl to paties ginčo išsprendimo.

2. Nutraukus arbitražinį nagrinėjimą, VKAT pirmininkas, atsižvelgdamas į nutraukto arbitražinio nagrinėjimo stadiją, Arbitražo teismo atliktą darbą, bylos sudėtingumą bei kitas svarbias aplinkybes, gali nuspręsti šaliai gražinti iki 70 procentų sumokėtos arbitravimo rinkliavos.

3. Nutraukus arbitražinį nagrinėjimą, šalims neleidžiama pakartotinai kreiptis į arbitražą dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.

4. Arbitražo teismas arba VKAT pirmininkas, kai byla dar neperduota Arbitražo teismui, turi teisę priimti nutartį palikti ieškinį (pranešimą apie arbitražą) nenagrinėtą, kai:

- 1) ieškinį (pranešimą apie arbitražą) pareiškė neveiksnius fizinis asmuo ar ieškovo neįgalios vestis arbitražo bylą asmuo;
- 2) arbitražo teisme nagrinėjamas ginčas tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
- 3) abi šalys, neprašiusios nagrinėti bylos joms nedalyvaujant, neatvyko į posėdį be svarbių priežasčių;
- 4) ieškinį (pranešimą apie arbitražą) pareiškęs asmuo nesumokėjo nustatytų arbitražo rinkliavų;
- 5) šalys, kurioms neiškelta bankroto byla, prašo ginčo nenagrinėti arbitraže;
- 6) tolesnis arbitražo bylos nagrinėjimas negalimas ar neįmanomas.

5. Palikus ieškinį (pranešimą apie arbitražą) nenagrinėtą, VKAT pirmininkas, atsižvelgdamas į palikto ieškiniu (pranešimo apie arbitražą) nenagrinėtu stadiją, Arbitražo teismo atliktą darbą, bylos sudėtingumą bei kitas svarbias aplinkybes, gali nuspręsti šaliai grąžinti iki 50 procentų sumokėtos arbitravimo rinkliavos.

6. Ieškinį (pranešimą apie arbitražą) palikus nenagrinėtą, šalys nepraranda galimybės pakartotinai kreiptis į arbitražą dėl ginčo išsprendimo.

7. Arbitražo teismas arba VKAT pirmininkas šio straipsnio 1 ir 4 dalyse numatytais atvejais priima motyvuotas nutartis.

42 straipsnis Arbitražo teismo sprendimo turinys ir forma

1. Ginčas iš esmės išsprendžiamas priimant Arbitražo teismo sprendimą ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo bylos perdavimo Arbitražo teismui. Galutinis sprendimas turi būti priimtas (surašytas) kuo greičiau po pagrindinio posėdžio, bet ne vėliau nei per 30 dienų nuo paskutinio pagrindinio posėdžio (ar baigiamųjų kalbų pateikimo termino pabaigos), ir nedelsiant perduodamas Sekretariatui, kuris išsiunčia sprendimą šalims, jeigu buvo sumokėtos visos ginčo šalims nustatytos arbitražo rinkliavos. Išimtiniais atvejais VKAT pirmininkas gali pratęsti terminą priimti (surašyti) sprendimą dar iki 30 dienų savo nuožiūra arba ilgiau, jei šalys su tuo sutinka. Dalį ginčo Arbitražo teismas gali išspręsti priimdamas dalinį sprendimą, kuris yra galutinis toje dalyje.

2. Arbitražo teismo sprendimas turi būti įformintas raštu, jį pasirašo arbitras arba arbitrai, nagrinėję bylą. Jei bylą nagrinėja trys ar daugiau arbitrų, sprendimui pasirašyti pakanka šią bylą nagrinėjusių arbitrų daugumos, nurodant kitų arbitrų nepasirašymo priežastis. Arbitras arba arbitrai, atsisakę pasirašyti sprendimą, turi teisę raštu išdėstyti savo atskirąją nuomonę, kuri pridedama prie Arbitražo teismo sprendimo. Šalys gali susitarti, kad Arbitražo teismo pirmininkaujantis arbitras gali pasirašyti sprendimą vienasmeniškai.

3. Arbitražo teismo sprendime turi būti nurodyta:

- 1) sprendimo priėmimo data ir vieta;
- 2) arbitro ar arbitrų, nagrinėjusių bylą, vardai ir pavardės, ginčo šalys, jų gyvenamoji vieta ar buveinė, šalių atstovai;
- 3) šalių reikalavimų ir prieštaravimų esmė;
- 4) trumpos bylos aprašymas;
- 5) motyvai, kuriais remiantis sprendimas priimtas, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria, kad nurodyti motyvus nebūtina, arba arbitražo teismo sprendimu tvirtinama šalių sudaryta taikos sutartis;
- 6) Arbitražo teismo išvada, ar ieškinys tenkinamas visiškai arba iš dalies ar atmetamas;
- 7) Arbitražo teismo sprendimo panaikinimo pagrindai ir tvarka;
- 8) atskirai arbitražo rinkliavų suma, kitos arbitražo išlaidos ir jų paskirstymas šalims;
- 9) jeigu Arbitražo teismo sprendimu tvirtinama šalių taikos sutartis, jame turi būti nurodomos visos taikos sutarties sąlygos.

4. Spręsdamas dėl arbitražo išlaidų ir jų paskirstymo, Arbitražo teismas gali atsižvelgti į finansuotojo buvimo faktą.

5. Iki bet kurio arbitražo teismo sprendimo pasirašymo, Arbitražo teismas pateikia jo projektą Vilniaus komercinio arbitražo teismui (Sekretariatui), kad šis įvertintų, ar Arbitražo teismo sprendimas atitinka formos reikalavimus (šiuo atveju nėra tikrinamas priimto sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas). Vilniaus komercinio arbitražo teismas (Sekretariatas) gavęs Arbitražo teismo sprendimo projektą turi pateikti savo vertinimą ne vėliau kaip per 10 dienų.

6. Priėmęs galutinį Arbitražo teismo sprendimą, nutartį dėl arbitražinio nagrinėjimo pabaigos arba nutartį dėl ieškinio palikimo nenagrinėto Arbitražo teismas bylą su visais Arbitražo teismo sprendimo egzemplioriais perduoda Sekretariatui, šis išsiunčia sprendimą ar nutartį šalims, o bylą saugo vienerius metus.

7. Priėmus galutinį Arbitražo teismo sprendimą, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės, ar nutartį dėl arbitražinio nagrinėjimo pabaigos ar nutartį dėl ieškinio palikimo nenagrinėto, arbitrų įgaliojimai pasibaigia, išskyrus šio reglamento 44 straipsnyje numatytus atvejus.

8. Priimtas Arbitražo teismo sprendimas įsiteisėja nuo jo priėmimo momento. Arbitražo teismo sprendimas laikomas priimtu nuo jo surašymo ir pasirašymo momento. Arbitražo teismo sprendimas yra privalomas šalims ir šalys įsipareigoja nedelsiant jį vykdyti visa apimtimi.

43 straipsnis. Sprendimo priėmimo tvarka

1. Jeigu bylą nagrinėjo keli arbitrai, Arbitražo teismo sprendimas priimamas arbitrų balsų dauguma. Kiekvienas arbitras privalo pareikšti savo nuomonę dėl sprendimo. Savo nuomonę dėl sprendimo arbitrai gali pareikšti žodžiu arba raštu. Kai Arbitražo sprendimui priimti nėra balsų daugumos arba arbitrų balsai pasiskirsto po lygiai, lemia pirmininkaujančio arbitro balsas.

2. Arbitražo teismas ir Vilniaus komercinio arbitražo teismas negali Arbitražo teismo sprendimo skelbti ar publikuoti viešai nesant visų šalių sutikimo.

44 straipsnis. Sprendimo tikslinimas, aiškinimas ir papildomas sprendimas

1. Papildomu Arbitražo teismo sprendimu išsprendžiami reikalavimai, kurie buvo pareikšti arbitražinio nagrinėjimo metu, tačiau nebuvo išspręsti priimtu Arbitražo teismo sprendimu. Papildomu sprendimu taip pat gali būti tikslinamas ar aiškinamas Arbitražo teismo sprendimas, kai būtina:

- 1) ištaisyti Arbitražo teismo sprendime rašybos, aritmetines ar kitas panašaus pobūdžio klaidas;
- 2) išaiškinti Arbitražo teismo sprendimo rezoliucinę dalį ar jos punktą;
- 3) išspręsti arbitražo išlaidų paskirstymo klausimą.

2. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas gali būti priimamas Arbitražo teismo iniciatyva arba suinteresuotos šalies prašymu. Arbitražo teismas savo iniciatyva gali priimti papildomą sprendimą per 30 dienų nuo galutinio Arbitražo teismo sprendimo priėmimo. Prašymą priimti papildomą Arbitražo teismo sprendimą suinteresuota šalis turi teisę pateikti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos.

3. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas turi būti priimtas per 30 dienų nuo suinteresuotos šalies prašymo priimti šį sprendimą gavimo. Papildomas sprendimas yra sudedamoji Arbitražo teismo sprendimo dalis ir jam taikomos Reglamento 42 ir 43 straipsnių nuostatos.

4. Arbitražo teismas turi teisę pratęsti arba atnaujinti šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus terminus.

5. Papildomu sprendimu negali būti keičiama Arbitražo teismo sprendimo esmė.

45 straipsnis. Arbitražo teismo nutartys

1. Klausimais, kuriais ginčas iš esmės nėra išsprendžiamas, Arbitražo teismas priima nutartis.
2. Jeigu bylą nagrinėjantys arbitrai buvo pavedę tam tikrus klausimus spręsti pirmininkaujančiajam, nutartis šiais klausimais pirmininkaujantysis priima vienasmeniškai. Kitais atvejais nutartys priimamos balsų dauguma.
3. Nutartyje turi būti nurodyta:
 - 1) arbitro ar arbitrų vardas ir pavardė, nutarties priėmimo data ir vieta;
 - 2) bylos numeris;
 - 3) šalių pavadinimai ir adresai;
 - 4) klausimas, dėl kurio priimama nutartis;
 - 5) motyvai, jeigu šalys nėra susitarusios kitaip;
 - 6) arbitražo teismo rezoliucija.
4. Arbitražo teismo nutartys įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdomos.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

46 straipsnis. Reglamento pakeitimas ir galiojimas

1. Šį Reglamentą Vilniaus komercinio arbitražo teismo valdyba gali bet kada pakeisti ar papildyti. Reglamento pakeitimai ir papildymai atgal negalioja.
2. Taikomos Reglamento normos, galiojančios tuo metu, kai Vilniaus komercinio arbitražo teismas (Sekretoriatas) gauna ieškinį (pranešimą apie arbitražą), išskyrus atvejus, kai šalys arbitražiniame susitarime buvo numačiusios taikyti Reglamento normas, galiojusias arbitražinio susitarimo sudarymo metu.
3. Šis Reglamentas įsigalioja nuo 2023 metų sausio mėnesio 1 dienos.

47 straipsnis. Atsakomybės ribojimas

Arbitrai, Vilniaus komercinio arbitražo teismas, VKAT pirmininkas, Sekretoriatas ir jo darbuotojai bei atstovai neatsako jokiems asmenims už jokių veiksmus ar apsirikimą arbitražo procese, išskyrus atvejus, kai toks atsakomybės ribojimas neleidžiamas pagal taikomą teisę.

48 straipsnis. Asmens duomenų apsauga

1. Dalyvaujant arbitražo procese, vykstančiame pagal šį Reglamentą, šalys, jų atstovai, arbitrai, liudytojai, ekspertai ir kiti bet kuria forma procese dalyvaujantys asmenys, pripažįsta, kad asmens duomenų tvarkymas, rinkimas, perdavimas ir archyvimas yra būtinas arbitražo proceso metu ir kad

Šie asmens duomenys gali būti naudojami Arbitražo teismo sprendime, procesinėje nutartyje ar kituose Arbitražo teismo bei VKAT priimtuose dokumentuose.

2. Šalys, dalyvaujantys arbitražo procese, vykstančiame pagal šį Reglamentą, privalo užtikrinti, kad:

- 1) jų atstovai, taip pat liudytojai, šalies paskirti ekspertai ir bet kurie kiti asmenys, dalyvaujantys tos šalies pusėje, žino, kad jų asmens duomenys gali būti renkami, perduodami, paskelbiami ir archyvuojami arbitražo proceso tikslais;
- 2) būtų laikomasi asmens duomenų apsaugos teisės aktų, įskaitant BDAR ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą.

3. Šalys, šalių atstovai, liudytojai, ekspertai ar bet kokie kiti asmenys, teikiantys į bylą įrodymus ar bet kokią kitą informaciją, kurioje yra trečiųjų asmenų asmens duomenų, privalo užtikrinti, kad tokie asmens duomenys yra gauti ir VKAT bei Arbitražo teismui teikiami teisėtai, bei prisiima visą atsakomybę prieš kitus bylos dalyvius, įskaitant Arbitražo teismą ir VKAT, dėl bet kokių šių trečiųjų asmenų galimų pretenzijų dėl neteisėtai pateiktų duomenų tvarkymo.

4. Šalys privalo užtikrinti, kad būtų tvarkomi ir VKAT ar Arbitražo teismui perduodami tik tie asmens duomenys, kurie yra tikslūs ir kurių tvarkymas yra būtinas pareikšti arba apginti teisinius reikalavimus arbitražo procese. Šalis, prieš teikdama įrodymus ar kitą informaciją, kurioje yra trečiųjų asmenų duomenys, privalo įsivertinti, ar tokių asmens duomenų tvarkymas yra būtinas ir tikslingas arbitražo proceso tikslais. VKAT ir Arbitražo teismas neprivalo vertinti, ar šalių pateiktų asmens duomenų tvarkymas yra būtinas ir tikslingas arbitražo proceso tikslais.

5. Arbitražo teismas arbitražo proceso pradžioje turi informuoti šalis ir jų atstovus apie BDAR taikymą arbitražo procese ir tai, kad jų asmens duomenys gali būti renkami, perduoti, paskelbti ir archyvuojami. Šalys ir šalių atstovai privalo informuoti liudytojus, ekspertus ar kitus arbitražo procese dalyvaujančius asmenis apie BDAR taikymą arbitražo procese ir tai, kad sutinkant dalyvauti procese, jų asmens duomenys gali būti renkami, perduoti, paskelbti ir archyvuojami.

6. Arbitražo procesui pasibaigus, arbitrai gali saugoti asmens duomenis, kurie buvo tvarkomi arbitražo proceso metu, tiek laiko, kiek arbitrai saugo pačią bylą.

7. Arbitražo procesui pasibaigus, VKAT saugo su byla susijusius asmens duomenis. Šie duomenys turi būti archyvuojami. Kiti asmens duomenys, kurie nėra reikalingi VKAT vykdyti įsipareigojimus pagal šį Reglamentą, privalo būti sunaikinami arba ištrinami.
